แนวทางการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุดรธานี

THE GUIDELINES OF RELATIONSHIP WITH COMMUNITY OF SMALL SIZE INCREASED STUDENT NUMBER SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE UDONTHANI

[1]ฉัตรชัย จำปี และ [2]พนายุทธ เชยบาล

[1]Chatchai Jampee and [2]Panayuth Choeybal

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ประเทศไทย

Udonthani Rajabhat University, Thailand

[1]65120605131@udru.ac.th, [2]choeybal@gmail.com

Received: February 5, 2025; **Revised**: February 19, 2025; **Accepted**: February 20,2025

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็น และ2) หาแนวทางในการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุดรธานี ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบผสมผสานวิธี รูปแบบเชิงอธิบายเป็นลำดับ ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1. ความต้องการจำเป็นในการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุดรธานี เรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับแรกคือ ด้านประชาสัมพันธ์ ลำดับที่สอง คือ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ลำดับที่สาม คือ ด้านให้บริการชุมชน ลำดับที่สี่ คือ ด้านการมีส่วนร่วม และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการรับการสนับสนุนจากชุมชน 2. แนวทางในการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุดรธานี จากการศึกษา มี 17 แนวทาง ประกอบด้วย

[1] นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ด้านประชาสัมพันธ์ 3 แนวทาง ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น 4 แนวทาง ด้านการมีส่วนร่วม 3 แนวทาง ด้านการให้บริการชุมชน 3 แนวทาง และด้านการรับการสนับสนุนจากชุมชน 4 แนวทาง

คำสำคัญ: การบริหาร, ความสัมพันธ์, การบริหารความสัมพันธ์

Abstract

This research aimed to 1) study the needs and 2) find ways to management community relationship of small secondary schools with increasing student numbers under the Office of the Secondary Education Service Area, Udon Thani. The researcher conducted the research using mixed methods; sequential explanatory design, consisting of quantitative research and qualitative research, as follows: The results were as fallows: 1. The needs of community relationship management of small schools with increasing student numbers under the Secondary Education Area Office, Udon Thani, ranked in order: first was public relations; second was strengthening relationship with the community and other agencies; third was community services; fourth was participation; and last was support from the community. 2. Guidelines for managing community relationship of small secondary schools with increasing numbers of students under the Secondary Education Area Office, Udon Thani. From the study, there were 17 guidelines as follows: 3 guidelines for public relations, 4 guidelines for strengthening relationship with the community and other agencies, 3 guidelines for participation, 3 guidelines for community services, and 4 guidelines for support from the community.

Keywords: Management, Relationship management

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ การศึกษาที่จะเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพความต้องการของทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองของประเทศจะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคม สร้างความสมดุลและความกลมกลืนของการพัฒนาระหว่างด้านต่างๆ ได้ สืบเนื่องจากสังคมโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นประเทศไทยย่อมได้รับผลกระทบจากกระแสการเปลี่ยนแปลง ในทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การ

ปกครอง วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและวัฒนธรรม การศึกษาของไทยจึงจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการปรับตัวและให้สังคม เข้ามามีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัฒน์และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (วิภา คนหาญ, 2559: 1) และจากสภาพการศึกษาของไทยถูกสังคมตั้งคำถามมาโดยตลอด ในลักษณะผิดหวัง กับการศึกษาไทยเป็นอย่างมาก ผู้ปกครองมองเห็นลูกหลานไม่เก่งและดีอย่างที่คาดหวัง ผู้เรียนไม่มีความสุขกับการเรียนทำให้เครียด นักเรียน ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการเรียนได้ รวมทั้งปัญหาเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมอื่นๆที่ส่งผลให้นักเรียนออกกลางคันเพื่อหนีปัญหา (กฤตยา มงคลวงษ์ , 2560: 3) สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีที่มีนักเรียนไม่เกิน 499 คน จำนวน 34 โรงเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2566) (ที่มา: ข้อมูลจำนวนนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี)

ตามนโยบายของรัฐบาล“จะไม่ทิ้งใครไว้ข้าง”และด้านการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้ให้พร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ดังนั้นโรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการทำให้เด็กที่หลุดจากระบบการศึกษารวมถึงเด็กที่ยังไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาเลยทั้งเด็กปกติและเด็กพิการ เพื่อให้ทุกคนได้รับการศึกษาที่ดี มีมาตรฐานอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โครงการพาน้องกลับมาเรียน จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากขณะนี้มีเด็กตกหล่นที่หลุดออกจากระบบการศึกษามากกว่าแสนคนรัฐบาลและทุกหน่วยงานต้องช่วยกันทุกวิถีทางที่จะสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กเหล่านี้และต้องทำให้ชุมชนเข้าใจว่าจะศึกษาไปทำไมเพราะหลายคนที่ออกจากระบบการศึกษาซึ่งอาจมีเหตุผลความจำเป็นของที่บ้านเกี่ยวกับผู้ปกครองเพื่อนหรือสิ่งแวดล้อมต่างๆซึ่งเป็นบริบทโดยรวมที่เราต้องหาข้อมูลเหล่านี้แล้วทำ การแก้ปัญหาไปทีละจุด (ที่มา: คู่มือการใช้งานระบบพาน้องกลับมาเรียน สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา) โดยที่ส่วนมากจะเป็นโรงเรียนประจำตำบล โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นจึงเป็นโรงเรียนขนาดเล็กตั้งแต่แรกเริ่ม ในช่วงปี พ.ศ.2535-2540 ที่เรียกกันว่ายุคปฏิรูปการศึกษา มีการเปิดเป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนขนาดใหญ่ ในพื้นที่ห่างไกลบางพื้นที่มีการแข่งขันเพื่อหานักเรียนมาเข้าเรียนเพื่อให้สามารถจัดตั้งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกเทศ โดยมีตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนสำหรับผู้ดูแลโรงเรียนสาขาเป็นแรงขับเคลื่อนในการขอจัดตั้ง ได้รับงบประมาณ ในการก่อสร้างอาคารเรียนอาคารประกอบ ตลอดจนครุภัณฑ์ต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด เกิดเป็นสถานศึกษาแห่งใหม่เป็นความภาคภูมิใจของคนในชุมชน (ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์, 2559: 315) หลักในการบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้

ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จซึ่งการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จและสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษานั้น ปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ในสถานศึกษา คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วม (กัญจนพร ศรีมงคล, 2565: 2)

จากเหตุผล ความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นเพื่อหาแนวทางการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุดรธานี

2. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลได้จาก การสอบถาม และการสัมภาษณ์การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1) เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

2) เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน

3) เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น เป็นเวลาติดต่อกันตั้งแต่ปีการศึกษา 2564 ถึง ปีการศึกษา 2566

ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย ผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น เป็นเวลาติดต่อกันตั้งแต่ปีการศึกษา 2564 ถึง ปีการศึกษา 2566 จำนวน 8 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นแบ่งเป็น ผู้บริหาร จำนวน 8 คน ครู จำนวน 106 คน และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวน 92 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 206 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ประเภท ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถาม การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุดรธานี แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านให้บริการชุมชน 2) ด้านประชาสัมพันธ์ 3) ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น 4) ด้านรับการสนับสนุนจากชุมชน และ 5) ด้านการมีส่วนร่วม

2.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth. Interview Form) ที่มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุดรธานี

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและ การสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้นำไปจำแนกข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง วิธีการศึกษาขอบเขตการวิจัย วัตถุประสงค์ และข้อค้นพบที่สำคัญเกี่ยวกับ แนวทางการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

ผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นในการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับแรกคือ ด้านประชาสัมพันธ์ ลำดับที่สอง คือ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ลำดับที่สาม คือ ด้านให้บริการชุมชน ลำดับที่สี่ คือ ด้านการมีส่วนร่วม และลำดับสุดท้าย คือ ด้านรับการสนับสนุนจากชุมชน

2. แนวทางในการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จากการศึกษา มี 17 แนวทาง ดังนี้ 1) ประชาสัมพันธ์โรงเรียนเพื่อเผยแพร่ความรู้ หรือ ข่าวสารของโรงเรียนผ่านทางหอกระจายข่าว 2) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนผ่านทางเว็บไซต์/ ICT 3) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนทราบทุกภาคเรียน 4) ประสานงานกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา 5) ทำงานร่วมกับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ครูและนักเรียนร่วมกิจกรรมอาสาเพื่อสาธารณประโยชน์ตามสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน เช่น วัด โรงพยาบาล สถานสงเคราะห์ต่าง ๆ เป็นต้น 6) เชิญบุคคลสำคัญในชุมชนร่วมงานหรือกิจกรรม

ต่าง ๆ ของโรงเรียน หรือเชิญมาเป็นวิทยากรในโอกาสต่าง ๆ 7) สร้างเครือข่ายในการดำเนินงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น 8) เปิดโอกาสให้ชุมชนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียน การสอนในโรงเรียน 9) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน โดยให้ชุมชนจัดแหล่งเรียนรู้ และร่วมเป็นวิทยากรบรรยาย 10) จัดกิจกรรมการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองนักเรียนและครู เช่น การแข่งขันกีฬาสีนักเรียน/ กีฬาพื้นบ้านเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 11) จัดโครงการบริการวิชาชีพต่าง ๆ ที่น่าสนใจแก่ชุมชน เช่น โครงการปุ๋ยหมักชีวภาพ เป็นต้น 12) ให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่อชุมชน ในการทำกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ 13) ให้บริการด้านนันทนาการต่าง ๆ แก่ชุมชน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกันชุมชน 14) โรงเรียนรับการสนับสนุนจากชุมชนด้านความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยปราชญ์ชาวบ้านนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาฝึกอบรมสาธิตความรู้ให้แก่นักเรียน 15) โรงเรียนรับการสนับสนุนในด้านงบประมาณจากชุมชน 16) โรงเรียนรับการสนับสนุนในด้านแรงงานจากชุมชน และ 17) โรงเรียนรับการสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่จากชุมชน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นในการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เป็นดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเพื่อเผยแพร่ความรู้ หรือ ข่าวสารของโรงเรียนในหลาย ๆ ช่องทาง และได้ดำเนินการรายงานผลการดำเนินการของโรงเรียนให้กับผู้ปกครองหรือชุมชนทราบอยู่เสมอพร้อมทั้งมีการประสานงานในการทำงานร่วมกันกับชุมชนและหน่วยงานอื่น มีการสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น เปิดโอกาสให้ชุมชนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่อชุมชน ในการทำกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภรัตน์ ปุ้งข้อ (2558: 25) ที่กล่าวถึงการบริหารความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ไว้ว่า เป็นการดำเนินการของโรงเรียนที่ต้องติดต่อสื่อสาร การได้รับความร่วมมือจากชุมชน การสนับสนุนแหล่งทรัพยากรในชุมชน ในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เพราะทั้งการบริการหรือการดำเนินการ และ การติดต่อสื่อสารล้วนเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่จะทำให้การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นไปได้โดยสะดวกและบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ สอดคล้องกับ ที่รุ่งทิพย์ เข็มทิศ (2559: 26) กล่าวถึงการบริหารความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า การบริหาร

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน คือ การวางแผนดำเนินการบริหาร ติดต่อประสานงานร่วมมือกับ ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน บุคคลในชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจกับชุมชน ของผู้บริหาร คณะครู อาจารย์ และสร้างความรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นของทุกคนในชุมชนอย่างแท้จริง ส่งเสริมและเปิด โอกาสให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ และบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งสองฝ่าย และสอดคล้องกับ รณกร ไข่นาค และคณะ (2562: 134) ที่กล่าวถึงการบริหารความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ ที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุดโดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในชนบท ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 สภาพที่คาดหวังของการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี อยู่ในระดับมาก แต่ยังมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่า สภาพปัจจุบันอยู่เล็กน้อย ซึ่งเรียงลำดับจากผลต่างของค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังกับสภาพปัจจุบันจากน้อยไปหามากดังนี้ ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านการมีส่วนร่วมต่างกัน และด้านให้บริการชุมชน และด้านรับการสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งอาจเป็นเพราะการบริหารความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและความสำเร็จของโรงเรียนขณะเดียวกันโรงเรียนก็มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนซึ่งผู้บริหารโรงเรียนนั้นมีบทบาทสำคัญในการสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน พัฒนาความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกันกับชุมชนเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560: 13) ที่กล่าวไว้ว่า ชุมชนคือศูนย์กลางที่ให้ทุกคนทุกครอบครัวมารวมกันเป็นสถาบันระดับพื้นฐานที่สร้างระบบการจัดการตนเองให้เหมาะสมกับสภาพของชุมชนรวมถึงเป็นศูนย์กลางในการเกิดกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะโรงเรียนกับชุมชนเป็นสถาบันที่คู่กันในโครงสร้างสังคมปัจจุบันการที่โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันย่อมช่วยให้ทั้งสองสถาบันอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับขวัญใจ ฟุ้มโอ (2562: 18) ที่กล่าวว่า โรงเรียนกับชุมชนมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริม ความสัมพันธ์ระหว่างกันเพราะโรงเรียนเป็นสถาบันพัฒนาคนในชุมชนเพื่อชีวิตที่ดีของคนในชุมชนและการศึกษาในโรงเรียนยังมีความสัมพันธ์กับคนในชุมชน เพื่อให้โอกาสประชาชนได้มีส่วนร่วมทำให้ ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและประชาชนในชุมชน ได้ร่วมมือกันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน และสอดคล้องกับนาวินแกละสมุทร (2562: 570) ที่กล่าวไว้ว่าโรงเรียนจะต้องมีการบริหารความสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของโรงเรียน ชุมชนจึงมีความสำคัญในการบริหารกิจกรรมในโรงเรียน คือ มุ่งหวังที่จะให้คนในชุมชนได้เข้าศึกษาและเป็นคนที่ดีมีคุณภาพ ของชุมชน โดยตอบสนองความ

ต้องการของชุมชน ซึ่งในการพัฒนาโรงเรียนนั้น ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการที่จะช่วยเหลือโรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่ให้การศึกษาแก่คนในชุมชน โรงเรียนจึงต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชนทั้งในเรื่องเงิน วัสดุอุปกรณ์และสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนแรงงานแรงใจจากชุมชน ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเป็นสมบัติที่มีคุณค่าของทุกคนในชุมชน

1.3 ความต้องการจำเป็นของการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ลำดับแรก คือ ด้านประชาสัมพันธ์ ลำดับที่สอง คือ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ลำดับที่สาม คือ ด้านการมีส่วนร่วม ลำดับที่สี่ คือ ด้านให้บริการชุมชน และลำดับที่ห้า คือ ด้านรับ การสนับสนุนจากชุมชน โดยการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีด้านประชาสัมพันธ์มี ความต้องการจำเป็นมากที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีด้านประชาสัมพันธ์นั้นมีความสำคัญต่อการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน โดยการดำเนินการของโรงเรียนในการให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญแก่ชุมชน ชี้แจง การดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ โดย การจัดระบบการประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารกับชุมชนอย่างเหมาะสมและทันสมัย ทั้งการจัดทำป้ายนิเทศนำเสนอผลงานของนักเรียนและครู ป้ายประกาศต่าง ๆ เพื่อสื่อสารกับชุมชน ตลอดจนแจ้งข่าวสารพบปะเยี่ยมเยือนผู้ปกครองนักเรียนในโอกาสที่เหมาะสม จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้าง ความเข้าใจร่วมกันและรับฟังความคิดเห็นของชุมชนเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับ ชูชาติ พ่วงสมจิตร์ (2560: 13) ที่กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ คือการให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับนโยบายเป้าหมายกิจกรรมกฎระเบียบและสวัสดิการต่าง ๆของโรงเรียนโดยใช้สื่อต่างๆได้แก่ จดหมายข่าว หนังสือ วารสาร และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากโรงเรียนถึงผู้ปกครองและ ชุมชน เพื่อให้ข้อมูลต่าง ๆ เช่น ประวัติของโรงเรียน คณะผู้บริหาร แผนงาน นโยบายของโรงเรียน ทุนการศึกษา คู่มือผู้ปกครอง คู่มือนักเรียน เพื่อให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับช่วงเวลา การเปิดเรียน ปิดเรียน ตารางการสอนซ่อมเสริม ตารางกิจกรรมของโรงเรียน ระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียน ระเบียบการแต่งกาย ระเบียบการลา สวัสดิการของโรงเรียน ฯลฯ สมุดรายงานของนักเรียนเพื่อรายงานความก้าวหน้าทางการเรียนให้ผู้ปกครองทราบและรับฟังความเห็นจากผู้ปกครอง เว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อสื่อสารเรื่องราว และกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนสู่สังคม เสียงตามสายและ การโฆษณาประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ถึงคนในชุมชน ในส่วนของกิจกรรมการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนี้โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับทุกองค์ประกอบของการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ เนื้อหาสาระของสิ่งที่ประชาสัมพันธ์ วิธีการประชาสัมพันธ์สื่อที่ใช้โดยผู้เขียนเห็นว่าเนื้อหาสาระที่มีพลังในการประชาสัมพันธ์ได้ดีที่สุดคือ

“คุณภาพการศึกษา”ซึ่งดูได้จากคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นที่ยอมรับของชุมชนดังนั้นโรงเรียนควรเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญเพื่อใช้เป็นเนื้อหาสาระหลักในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน สอดคล้องกับ ปฏิภาณ ศาสตร์อำนวย (2561: 129) ที่กล่าวว่าการประชาสัมพันธ์คือการให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของโรงเรียนกับชุมชนภายนอกได้รับรู้ร่วมถึง การสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งจะทำ ให้ชุมชน ทราบข้อมูลต่าง ๆ เห็นถึงความต้องการหรือความช่วยเหลือที่โรงเรียนต้องการซึ่งจะทำให้ชุมชนนั้นเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนอันจะทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับ นาวิน แกละสมุทร (2562: 569 - 580) ที่กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์คือโรงเรียนควรมีการแจ้งให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายในโรงเรียนเพื่อให้ทราบข้อมูลและกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับ สุธัญญา กฤตาคม (2564: 265)ที่กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ คือ การที่องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันต่าง ๆ มีการบริหารจัดการ วางแผนดำเนินการอย่างรอบคอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นจริงเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อที่เหมาะสม เพื่อที่จะสร้างความสัมพันธ์ ทัศนคติและภาพลักษณ์อันดีของ องค์กรก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือความไว้วางใจทัศนคติที่ดีระหว่างองค์กรและกลุ่มประชาชน ซึ่งการ ประชาสัมพันธ์เป็นงานที่มีบทบาทสำคัญในองค์กร ทั้งยังมีแผนปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอนและซับซ้อน การดำเนินงานประชาสัมพันธ์จะช่วยส่งเสริมให้รู้จักองค์กรในลักษณะที่ดี สร้างภาพลักษณ์ สร้างความสัมพันธ์อันดี กับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง ทั้งกลุ่มคนในองค์กรและภายนอกองค์กร เพื่อให้เกิดความสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกัน

2. แนวทางการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านประชาสัมพันธ์ มีทั้งหมด 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ประชาสัมพันธ์โรงเรียนเพื่อเผยแพร่ความรู้ หรือ ข่าวสารของโรงเรียนผ่านทางหอกระจายข่าว 2) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนผ่านทางเว็บไซต์/ ICT และ 3) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนทราบทุกภาคเรียน สอดคล้องกับ ชูชาติ พ่วงสมจิตร์ (2560: 13) ที่กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ คือการให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับนโยบายเป้าหมายกิจกรรมกฎระเบียบและสวัสดิการต่าง ๆของโรงเรียนโดยใช้สื่อต่างๆได้แก่ จดหมายข่าว หนังสือ วารสาร และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากโรงเรียนถึงผู้ปกครองและ ชุมชน เพื่อให้ข้อมูลต่าง ๆ สอดคล้องกับ อนวัช รังสรรค์ และพนมพร จันทรปัญญา (2561: 115) ที่กล่าวไว้ว่า การที่จะให้ประชาชนธรรมดามีส่วนร่วมในการศึกษานั้นต้องมีการแนะนำจากนักวิชาการซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบของการประชุม การจัดปฐมนิเทศ การวางแบบโครงสร้าง เป็นต้น และสอดคล้องกับ ขวัญใจ ฟุ้งโอ (2562: 2) ที่กล่าวไว้ว่า การ

ประชาสัมพันธ์ คือ การให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญกับชุมชนโดยการชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ เพื่อสามารถพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น มีทั้งหมด 4 แนวทาง ดังนี้ 1) ประสานงานกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา 2) ทำงานร่วมกับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ครูและนักเรียนร่วมกิจกรรมอาสาเพื่อสาธารณประโยชน์ตามสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน เช่น วัดโรงพยาบาล สถานสงเคราะห์ต่าง ๆ เป็นต้น 3) เชิญบุคคลสำคัญในชุมชนร่วมงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน หรือเชิญมาเป็นวิทยากรในโอกาสต่าง ๆ และ 4) สร้างเครือข่ายในการดำเนินงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น สอดคล้องกับ บัณฑิกา วงค์กุลพิลาศ (2557: 34) ที่ได้เสนอวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนไว้ ดังนี้ 1) เสนอรายงานให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน 2) สร้างความเชื่อถือและความมั่นใจ ตลอดจนความนิยมในโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน 3) ส่งเสริมประชาชนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษาและให้ ประชาชน เกิดความรู้สึกว่าหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่ทุกคนจะต้องให้ความ สนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 4) ส่งเสริมให้ครูกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นเพื่อเป็นผลดีต่อการเรียนการสอน 5) สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามาช่วยเหลือกิจการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในด้านการเงิน วัสดุ แรงงานและกำลังใจ 6) สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างชุมชน ที่โรงเรียนตั้งอยู่โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์ประชาชน ศูนย์การศึกษาและศูนย์วัฒนธรรม 7) ประเมินความต้องการของผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับ การศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีโอกาสสนองความต้องการอันแท้จริงของประชาชน 8) แก้ไข ปัดเป่า คลี่คลาย ข้อข้องใจและสิ่งที่ทำให้ประชาชนเข้าใจผิด ช่วยให้ประชาชนมองโรงเรียนในแง่ดี มีความเข้าใจและเห็นใจโรงเรียน มองครูและนักเรียนด้วยความเชื่อถือและนิยมยกย่อง 9) เชิญผู้เชี่ยวชาญในอาชีพเฉพาะอย่างมาให้ความรู้และแนะนำ เช่น ช่างไฟฟ้าเชิญมาให้ความรู้เรื่องประโยชน์และอันตรายที่เกิดจากไฟฟ้า 10) ผู้ปกครองเด็ก อาจให้ความช่วยเหลือในการเป็นวิทยากรในบางเรื่อง สมาชิกสภา อาจให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชุมสภาร่างกฎหมายหรืออื่น ๆ 11) โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานการผลิต 12) ตำรวจ ให้ความรู้ด้านการจราจร การปกครองและอื่น ๆ 13) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือท้องถิ่นอื่น ให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในท้องถิ่น 14) ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน เช่น พืช สัตว์ป่า ดินหิน แม่น้ำ แร่ นำมาใช้ในการเรียนการสอน 15) ทรัพยากรที่มนุษย์ประดิษฐ์ตกแต่ง เช่น บ้านเรือน อาคาร สนาม สถานีดับเพลิง หากใช้ในการเรียนการสอนได้ 16) แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และทันตแพทย์มาให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย 17) จัดงานประจำปี แล้วเชิญผู้ปกครองและประชาชนมาร่วมงาน 18) จัดนิทรรศการการแสดงผลงานของโรงเรียนหรือทำพิธีเปิดอาคารเรียนใหม่ 19) จัดการแสดงละคร

หรือการแข่งขันกีฬา 20) จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู 21) จัดตั้งคณะกรรมการประชาชน เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของโรงเรียน 22) จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า สมาคมเกี่ยวกับการศึกษา สมาคมเกี่ยวกับกิจกรรมหย่อนใจต่าง ๆ สำหรับประชาชน 23) จัดตั้งสมาคมต่าง ๆ ของชุมชนขึ้นตามความเหมาะสม โดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้งของสมาคม 24) จัดโปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ และการหย่อนใจโดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับประโยชน์โดยตรงบ้างตามความสมควร และ25) เชิญประชาชนที่มีความสนใจในการศึกษามาเป็นกรรมการศึกษา กรรมการโรงเรียนชุมชน กรรมการโครงการสุขภาพของโรงเรียน เป็นต้น สอดคล้องกับ เกียรติศักดิ์ บึงราษฎร์ (2558: 29) ที่กล่าวว่า การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นโรงเรียนจะต้องมีการวางแผนดำเนินการ โดยมีการกำหนดบุคลากรในการประสานงาน อีกทั้งดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ทั้งทางด้านศาสนา งานประเพณีต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่นตามโอกาสอันควร และจะต้องมีการประเมินผลความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นระยะ ๆ ตามที่กำหนดไว้ในโครงการ

2.3 ด้านการมีส่วนร่วม มีทั้งหมด 3 แนวทาง ดังนี้ 1) เปิดโอกาสให้ชุมชนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน โดยให้ชุมชนจัดแหล่งเรียนรู้ และร่วมเป็นวิทยากรบรรยาย และ 3) จัดกิจกรรมการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองนักเรียนและครู เช่น การแข่งขันกีฬาสีนักเรียน/ กีฬาพื้นบ้านเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สอดคล้องกับ นพภัสสร เลิศยศอนันต์ และคณะ (2561: 24) ที่กล่าวว่า สถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนนำองค์ความรู้และวิชาการใหม่ๆ เกี่ยวกับการคมนาคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารมาเผยแพร่ในชุมชนมีการเปิดสถานที่ให้ชุมชนใช้ประโยชน์อนุญาตให้ใช้ พื้นที่เป็นแหล่งอบรมของชุมชนให้ความสำคัญกับนโยบายการปลอดสารเสพติดโดยทุก สถานศึกษาในสังกัดมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้เรียนและโครงการเยี่ยมบ้าน และสอดคล้องกับ ปฏิภาณ ศาสตร์อำนวย (2561: 130) ที่กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาทุกคนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ให้แก่เยาวชนไม่ใช่ เป็นหน้าที่ของครูเพียงคนเดียวโรงเรียนจะต้องร่วมมือกับชุมชน ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

2.4 ด้านการให้บริการชุมชน มีทั้งหมด 3 แนวทาง ดังนี้ 1) จัดโครงการบริการวิชาชีพต่างๆ ที่น่าสนใจแก่ชุมชน เช่น โครงการปุ๋ยหมักชีวภาพ เป็นต้น 2) ให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่อชุมชน ในการทำกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ และ 3) ให้บริการด้านนันทนาการต่าง ๆ แก่ชุมชน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกันชุมชน สอดคล้องกับ ขวัญใจ พุ้มโอ (2562: 7) ที่กล่าวว่า การให้บริการชุมชน เป็นการบริการต่างๆ ที่โรงเรียนให้ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนดำเนินการได้ เช่น การให้คำแนะนำ ปรึกษาฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ การให้บริการทางวิชาการ

ให้บริการอาคารสถานที่ อุปกรณ์ต่างๆ บริการห้องสมุด ข่าวสาร การนำนักเรียนออกพัฒนาชุมชน ให้หน่วยงานอื่นใช้อาคารและอุปกรณ์เพื่อบริการแก่ชุมชนการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และการจัดบริเวณโรงเรียนให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชน เป็นต้น สอดคล้องกับ นาวิน แกละสมุทร (2562: 569) ที่กล่าวไว้ว่า การบริการชุมชนคือโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น และสอดคล้องกับ รณกร ไข่นาค และคณะ (2562: 130) ที่กล่าวไว้ว่า การให้บริการชุมชน คือการที่โรงเรียน จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงามของท้องถิ่นโรงเรียนให้บริการและอำนวยความสะดวก ในด้านอาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน

2.5 ด้านการรับบริการจากชุมชน มีทั้งหมด 4 แนวทาง ดังนี้ 1) โรงเรียนรับการสนับสนุนจากชุมชนด้านความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยปราชญ์ชาวบ้านนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาฝึกอบรมสาธิตความรู้ให้แก่นักเรียน 2) โรงเรียนรับการสนับสนุนในด้านงบประมาณจากชุมชน 3) โรงเรียนรับการสนับสนุนในด้านแรงงานจากชุมชน และ 4) โรงเรียนรับการสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่จากชุมชน สอดคล้องกับจิรวรรณ ปัญจลักษณ์ (2556: 23) ที่กล่าวว่า การได้รับ ความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนหมายถึง การรับความช่วยเหลือจากชุมชนทุกอย่างทั้งทางด้านวิชาการ แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์งบประมาณหรือคำแนะนำ และเมื่อได้รับการสนับสนุนควรจัดกิจกรรมยกย่องให้เกียรติโดยการออกเกียรติบัตรหรือเครื่องหมายตอบแทนตามระเบียบราชการต่อไป การจัดทำสารสนเทศในการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชน สอดคล้องกับณัฏฐญา ศรีวราลักษณ์ (2556: 30) ที่กล่าวว่า การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนเป็นการที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในโรงเรียน ทั้งทางด้านทุนทรัพย์ แรงงาน หรือวัสดุอุปกรณ์ ตลอดทั้งการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียนโดยให้เกิดความคิดว่าโรงเรียนเป็นของชุมชน ดังนั้นชุมชน จึงสามารถให้ข้อเสนอแนะและวิธีปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ เพ็ญพิชญา คำแสน (2557: 27) ที่กล่าวว่า การได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนเป็น การสนับสนุนด้วยความเต็มใจของชุมชนทั้งด้านความคิด ทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน ตลอดทั้งการดำเนินกิจการต่างๆ ของโรงเรียน โดยให้เกิดความคิดว่า โรงเรียนเป็นของชุมชน ดังนั้น ชุมชนจึงสามารถให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่อง การได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนเป็นการสนับสนุนด้วยความเต็มใจของชุมชน ซึ่งเกิดจาก การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์และเกิดจากความตระหนักของชุมชนที่มีต่อสถานศึกษานั้นๆ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้นและก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ทั้งนี้เมื่อได้รับการสนับสนุนจากชุมชนควรจัดกิจกรรมยกย่องให้เกียรติโดยการมอบเกียรติบัตรหรือ

เครื่องหมายตอบแทนตามระเบียบราชการกล่าวเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนควรสำรวจหรือวางแผนเตรียมการก่อน จึงจะเข้าไปขอรับความช่วยเหลือ และได้กำหนดกิจกรรมที่โรงเรียนควรเข้าร่วมกับชุมชน

เอกสารอ้างอิง

เกียรติศักดิ์ บึงราษฎร์. (2555). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ขวัญใจ พุ้มโอ. (2562). *รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

จิรวรรณ ปัญจลักษณ์. (2556). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน วัดห้วยโป่ง (จันทร์ราษฎร์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2560). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน,* วารสารมนุษศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะมหาวิทยาลัยศิลปากร. 10(2) (พฤษภาคม-สิงหาคม 2560): 13-43.

ณัฏฐญา ศรีวราลักษณ์. (2554). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

นพภัสสร เลิศยศอนันต์. (2560). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

นาวิน แกละสมุทร. (2562). *การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บัณฑิกา วงค์กุลพิลาศ. (2555). *การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนในอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปฏิภาณ ศาสตร์อำนวย. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2.* วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 17(1), 129-134.

เพ็ญพิชญา คำแสน. (2557). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนทัพพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

รณกร ไข่นาค. (2561). *แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

รุ่งทิพย์ เข็มทิศ. (2559). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลม ฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุธัญญา กฤตาคม. (2564). *กรอบแนวคิดการศึกษาการประชาสัมพันธ์เบื้องต้น.* Journal of Modern Learning Development, 6(5), 261-273.

อนวัช รังสรรค์ และพนมพร จันทรปัญญา. (2561). *กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่.* วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 12(2), 115-130.

Craft, A. (1998). *Educator Perspectives on Creativity: An English Study*. The Journal of Creative Behavior, 32(1), 244-257.

Edmonds, R. R. (1979). *Effective schools for the urban poor.* Education Leadership. 37 (1): 15 – 27.

Glickman Carl D. S.P.; & Ross-Gordon, J.M. (2007). *Supervision and Curriculum Development.* Instructional Leadership: A Developmental approach. (7thed.). Boston: Allyn & Bacon.

Gold, S.E. (2000). *Communication organizing neighborhood high school: Promises and Dilemmas in building parent-educator partnership and collaborations.* ProQuest Digital Dissertations.

Harris, R. (1998). *Introduction to Decision Making.* Virtual Salt.